

۲۰۰۹ حدود ۰/۵ درصد افزایش داشت. در این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۱۰۶۸/۴ میلیارد بشکه بود که ۷۷/۲ درصد از ذخایر جهان را تشکیل می‌داد. همچنین، ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان ۱۸۷/۱ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال ۲۰۰۹ حدود ۰/۳ درصد افزایش داشت.

در سال ۲۰۱۰، عرضه جهانی نفت با ۲/۶ درصد افزایش به ۸۶/۴ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی نفت با ۲/۵ درصد افزایش به ۸۶/۷ میلیون بشکه در روز رسید.

در این سال تولید گاز طبیعی جهان با ۷/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۳۱۹۳/۳ میلیارد متر مکعب و مصرف گاز طبیعی در جهان با ۷/۴ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۳۱۶۹/۰ میلیارد متر مکعب رسید.

در سال ۱۳۸۹، میانگین تولید نفت خام ایران در چارچوب سهمیه تولید تعیین شده از سوی اوپک به حدود ۳/۵ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال متوسط صادرات نفت خام ایران با ۱/۷ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۲/۰ میلیون بشکه در روز و صادرات فرآورده‌های نفتی با ۲۶/۰ درصد کاهش به ۸۱ هزار بشکه در روز رسید.

در سال ۱۳۸۹، با توسعه گازرسانی به مناطق شهری و روستایی کشور، مصرف داخلی گاز طبیعی به ۱۵۰/۸ میلیارد

در سال ۲۰۱۰ و سه ماهه اول سال ۲۰۱۱، قیمت نفت خام در بازارهای جهانی روند صعودی و نوسانی داشت. عوامل مختلفی در شکل‌گیری قیمت‌های بالای نفت و نوسانات آن در این دوره نقش داشتند. فزونی رشد مصرف نسبت به تولید نفت جهان، افزایش تولیدات صنعتی و به تبع آن رشد تقاضای نفت (به‌ویژه در چین)، کاهش ارزش دلار، کاهش سطح ذخایر تجاری نفت و سیاست انبساط پولی در آمریکا و اروپا به منظور کاهش آثار بحران مالی و اقتصادی از جمله عوامل فزاینده قیمت نفت و تداوم بحران مالی و اقتصادی در اروپا و آمریکا و نیز افزایش تولید نفت خام جهان از جمله عوامل کاهنده قیمت نفت در سال ۲۰۱۰ بودند.

در اجلاس یکصد و پنجاه و پنجم اوپک که در تاریخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۹ در آنگولا برگزار شد، اوپک تصمیم گرفت تا سقف تولید این سازمان بدون تغییر و در سطح ۲۴/۸ میلیون بشکه در روز باقی بماند. اوپک در اجلاس یکصد و پنجاه و دوم تا اجلاس یکصد و پنجاه و هشتم، در سهمیه تولید اعضای خود تغییری نداد.

در سال ۲۰۱۰، مصرف انرژی‌های اولیه در جهان به ۱۲/۰ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ۲۰۰۹، ۵/۶ درصد افزایش داشت. افزایش مقدار مصرف انرژی‌های اولیه در این سال به بهبود اوضاع اقتصادی جهان مربوط می‌شود.

در پایان سال ۲۰۱۰، ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۳۸۲/۲ میلیارد بشکه بود که نسبت به سال

فصل ۴ انرژی

قبل از آن از رشد ۴/۴ درصدی برخوردار بود. از کل مصرف انرژی‌های اولیه جهان ۱۱/۳ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای غیراوپک و ۰/۷ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای عضو اوپک می‌باشد. مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) در سال ۲۰۱۰ به ۵/۶ میلیارد تن معادل نفت رسید که ۳/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. در سال مورد بررسی، بیشترین سهم از مصرف انرژی‌های اولیه در جهان مربوط به نفت (۳۳/۶ درصد) و کمترین مصرف مربوط به انرژی هسته‌ای (۵/۲ درصد) بود. همچنین، سهم زغال‌سنگ، گاز طبیعی و انرژی‌های تجدیدپذیر از کل مصرف انرژی، افزایش و سهم نفت، انرژی هسته‌ای و برق‌آبی کاهش یافت.

مصرف انرژی‌های اولیه در ایران در سال ۲۰۱۰، ۲۱۲/۶ میلیون تن معادل نفت بود که نسبت به سال ۲۰۰۹، ۳/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. انرژی‌های اولیه مورد مصرف در ایران عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی هستند و سایر انرژی‌ها سهم قابل توجهی را در مصرف انرژی‌های اولیه ندارند.

متر مکعب رسید که نسبت به سال گذشته ۴/۳ درصد رشد نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۸۹، تولید و مصرف برق کشور به ترتیب با ۵/۳ و ۹/۳ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۸ به ۲۳۳/۰ و ۱۸۴/۲ میلیارد کیلو وات ساعت رسید.

۴-۱-۱-۱ جهان

۴-۱-۱-۱-۱ مصرف انرژی‌های اولیه

در سال ۲۰۱۰، مصرف انرژی‌های اولیه^(۱) در جهان به ۱۲/۰ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ۲۰۰۹، ۵/۶ درصد افزایش داشت^(۲). افزایش مقدار مصرف انرژی‌های اولیه به بهبود اوضاع اقتصادی جهان مربوط می‌شود. در بین مناطق مختلف جهان، بیشترین رشد مصرف مربوط به منطقه آسیا پاسیفیک با ۸/۵ درصد و کمترین رشد مربوط به آمریکای شمالی با ۳/۳ درصد بود. همچنین، مصرف انرژی‌های اولیه در منطقه خاورمیانه ۵/۴ درصد، آمریکای جنوبی و مرکزی ۴/۶ درصد، اروپا و آسیای میانه ۴/۱ درصد و آفریقا ۳/۴ درصد رشد داشت. مصرف انرژی کشورهای عضو اوپک هم نسبت به سال

جدول ۴-۱-۱-۱ مصرف انرژی‌های اولیه در سال ۲۰۱۰

(میلیون تن معادل نفت)

نفت	گاز طبیعی	زغال‌سنگ	انرژی هسته‌ای	برق‌آبی	انرژی‌های تجدیدپذیر	جمع کل	
۳۶۹۸/۶	۲۵۱۹/۵	۳۵۵۴/۵	۶۲۶/۲	۷۵۴/۱	۱۵۸/۵	۱۱۳۳۲/۴	غیر اوپک
۲۱۱۳/۸	۱۳۹۷/۶	۱۱۰۳/۶	۵۲۰/۹	۳۰۹/۵	۱۲۳/۰	۵۵۶۸/۷	کشورهای عضو OECD
۳۲۹/۵	۳۳۸/۶	۱/۳	۰/۰	۲۱/۵	۰/۱	۶۷۰/۰	اوپک
۸۶/۰	۱۲۳/۲	۱/۱	۰/۰	۲/۲	۰/۰۵	۲۱۲/۶	ایران
۴۰۲۸/۱	۲۸۵۸/۱	۳۵۵۵/۸	۶۲۶/۲	۷۷۵/۶	۱۵۸/۶	۱۲۰۰۲/۴	جهان

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۴-۱-۲-۱ ذخایر اثبات شده نفت خام

در پایان سال ۲۰۱۰، ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۳۸۳/۲ میلیارد بشکه بود که نسبت به پایان سال

۱- شامل نفت، گاز طبیعی، زغال‌سنگ، انرژی هسته‌ای، برق‌آبی و تجدیدپذیر (انرژی حاصل از باد، زمین‌گرایی، خورشیدی و زیست‌توده جهت تولید برق) می‌باشد.
۲- درصد تغییر از ارقام کامل محاسبه شده است.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

میلیارد بشکه بود که ۲۲/۸ درصد از ذخایر نفت خام جهان را شامل می‌شد. سهم ایران از ذخایر اثبات شده جهان حدود ۹/۹ درصد بود. شایان ذکر است که بیشترین ذخایر نفت جهان (حدود ۷۵۲/۵ میلیارد بشکه) در منطقه خاورمیانه قرار دارد.

۲۰۰۹ حدود ۰/۵ درصد افزایش داشت. در پایان این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۱۰۶۸/۴ میلیارد بشکه بود که ۷۷/۲ درصد از ذخایر جهان را تشکیل می‌داد. میزان ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای غیر اوپک نیز معادل ۳۱۴/۸

جدول ۴-۲- ذخایر اثبات شده نفت خام

(میلیارد بشکه)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال			
	۲۰۱۰	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۹ ▲	۲۰۰۸	
۲۲/۸	۲۲/۴	۲/۲	۱/۴	۳۱۴/۸	۳۰۳/۶	غیر اوپک
۶/۶	۶/۷	-۰/۷	۰/۸	۹۱/۴	۹۲/۰	کشورهای عضو OECD
۷۷/۲	۷۷/۶	-۰/۰۲	۳/۹	۱۰۶۸/۴	۱۰۶۸/۶	اوپک
۹/۹	۱۰/۰	۰/۰	-۰/۴	۱۳۷/۰	۱۳۷/۰	ایران
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۵	۳/۳	۱۳۸۳/۲	۱۳۷۶/۶	جهان

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۴-۳- عرضه و تقاضای نفت

به ۸۶/۷ میلیون بشکه در روز رسید. به این ترتیب، در این سال به طور متوسط ۳۰۰ هزار بشکه در روز از ذخایر نفتی کاسته شد.

در سال ۲۰۱۰، عرضه جهانی نفت با ۲/۶ درصد افزایش به ۸۶/۴ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی نفت با ۲/۵ درصد افزایش

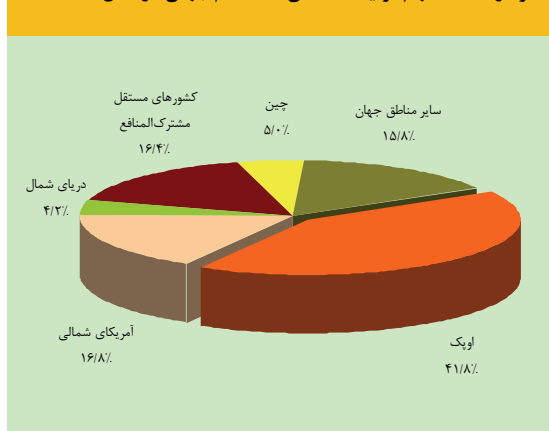
جدول ۴-۳- موازنه عرضه و تقاضای جهانی نفت

(میلیون بشکه در روز)

سه ماهه اول سال	متوسط سال	سال ۲۰۱۰				متوسط سال ۲۰۰۹ ▲
		سه ماهه چهارم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول	
۸۷/۶	۸۶/۴	۸۷/۲	۸۶/۴	۸۶/۰	۸۶/۰	عرضه
۸۷/۳	۸۶/۷	۸۸/۰	۸۷/۸	۸۵/۵	۸۵/۳	تقاضا
۰/۳	-۰/۳	-۰/۸	-۱/۴	۰/۵	۰/۷	موازنه

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، مه ۲۰۱۱

نمودار ۴-۱- سهم تولیدکنندگان نفت خام جهان در سال ۲۰۱۰

در سال مورد بررسی، میانگین تولید نفت خام

جهان با ۲/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۸۲/۱ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک با ۲/۹ درصد افزایش به ۳۴/۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۱/۸ درصد از تولید نفت خام جهان را تشکیل می‌داد. منطقه خاورمیانه با تولید ۲۵/۲ میلیون بشکه در روز بیشترین میزان تولید نفت خام را در سال ۲۰۱۰ داشت.

جدول ۴-۴- تولید نفت خام جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	▲۲۰۰۹	۲۰۱۰
غیر اوپک	۵۸/۴	۵۸/۲	۴۶/۴	۴۶/۹	۴۷/۸
کشورهای عضو OECD	۱۸/۴	۲۲/۴	۱۸/۴	۱۸/۴	۱۸/۴
اوپک	۳۵/۶	۴۱/۶	۳۳/۴	۳۴/۳	۴۱/۸
ایران	۴/۳	۵/۲	۴/۳	۴/۲	۵/۱
جهان	۸۲/۰	۱۰۰/۰	۸۲/۱	۸۰/۳	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱
 ۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۴۶/۴ میلیون بشکه در روز رسید. با توجه به تولید نفت خام در این گروه از کشورها، ۶۰/۳ درصد از مصرف آنها در سال ۲۰۱۰ از طریق واردات تامین گردید.

در سال ۲۰۱۰، مصرف نفت جهان به ۸۷/۴ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال قبل ۳/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۱/۰ درصد افزایش

جدول ۴-۵- مصرف نفت جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	▲۲۰۰۹	۲۰۱۰
غیر اوپک	۹۱/۹	۹۱/۶	۷۹/۴	۷۷/۸	۸۰/۱
کشورهای عضو OECD	۴۸/۱	۵۳/۱	۴۸/۱	۴۶/۰	۴۶/۴
اوپک (۲)	۶/۶	۸/۱	۶/۹	۷/۲	۷/۲
ایران (۳)	۱/۸	۲/۱	۱/۸	۱/۸	۱/۸
جهان	۸۶/۰	۱۰۰/۰	۸۶/۷	۸۴/۷	۸۷/۴

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱
 ۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد. مصرف سوخت اتانول و بیودیزل را نیز شامل می‌شود.
 ۲- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.
 ۳- آمار منتشر شده از سوی BP به میزان قابل ملاحظه‌ای بیشتر از ارقام منتشر شده توسط وزارت نفت است که علت آن می‌تواند برآوردی بودن آمار BP باشد.

۴-۱-۴- روند قیمت نفت

نفت در این دوره نقش داشتند؛ از جمله این عوامل می‌توان به تقویت ارزش دلار در برابر یورو به واسطه بدهی‌های مالی در اروپا، افزایش سطح ذخایر نفت خام آمریکا، ادامه بحران مالی یونان، افزایش ریسک بازارهای بورس و شرایط ژئوپلیتیک بین کره شمالی و کره جنوبی اشاره کرد که به کاهش قیمت نفت خام منجر شد. عواملی همچون بهبود اوضاع مسکن در آمریکا و امید به بهبود شرایط اقتصادی و انتشار آمار اقتصادی ایالات متحده، ژاپن و چین نسبت به بهبود اوضاع اقتصادی و کاهش بیکاری باعث افزایش نسبی قیمت نفت خام در اوایل دوره شد.

در ابتدای سه ماهه اول سال ۲۰۱۰، قیمت نفت به دلیل سرمای شدید هوا افزایش یافت، اما با افزایش دمای هوا در نیمکره شمالی، تقویت دلار در مقابل یورو و افت بازارهای سهام، قیمت نفت کاهش یافت. در ماه مارس، به دلیل افزایش ارزش یورو در مقابل دلار و بروز نشانه‌هایی از بهبود اوضاع اقتصادی آمریکا و جهان، قیمت نفت دوباره شروع به افزایش نمود.

در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۰، قیمت نفت خام با نوسان همراه بود. عوامل مختلفی در شکل‌گیری نوسان قیمت

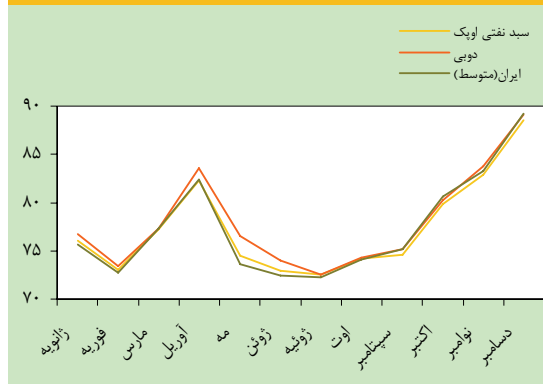
گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

نفت خام و بنزین سبب کاهش قیمت نفت خام در این دوره شدند.

در سه ماهه چهارم سال ۲۰۱۰، به دلیل کاهش شدید ارزش دلار در مقابل ارزهای عمده به ویژه یورو، رشد بخش صنعت چین، اعتصاب در چند پالایشگاه فرانسه، انتظار تزریق نقدینگی به اقتصاد آمریکا، افزایش شاخص بورس وال استریت و موافقت گروه ۲۰ با سیاست انبساطی فدرال رزرو، قیمت نفت روندی صعودی داشت.

در سه ماهه اول سال ۲۰۱۱، قیمت نفت به شدت افزایش یافت. عواملی از جمله ناآرامی‌های مصر و نگرانی‌ها از احتمال گسترش اعتصابات و شورش‌ها به سایر کشورهای خاورمیانه و آفریقا، برودت هوا در شمال اروپا و شرق آمریکا و افزایش تقاضا برای سوخت گرمایشی، اعلام رئیس کل فدرال رزرو آمریکا مبنی بر خرید اوراق قرضه دولتی به منظور بهبود شرایط اقتصادی، افزایش تقاضای نفت خام چین و تصمیم اوپک مبنی بر حفظ سطح تولید، باعث افزایش قیمت نفت خام شد. میانگین قیمت هر بشکه سبد نفتی اوپک در سه ماهه اول تا چهارم ۲۰۱۰ به ترتیب ۷۵/۴۰، ۷۶/۵۹، ۷۳/۷۶ و ۸۳/۷۵ دلار و در سه ماهه اول سال ۲۰۱۱، ۱۰۰/۹۹ دلار بود.

نمودار ۴-۲- متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای برخی از انواع نفت خام طی سال ۲۰۱۰ (بشکه - دلار)

در سه ماهه سوم سال ۲۰۱۰ نیز قیمت نفت خام با نوسان همراه بود. از جمله عوامل افزایش قیمت می‌توان به پیش‌بینی کاهش سطح ذخیره‌سازی نفت خام آمریکا، افزایش شاخص بورس وال استریت، رونق بازارهای بورس، انفجار در یکی از پالایشگاه‌های بزرگ مکزیک، کاهش ارزش دلار در برابر سایر اسعار، قطع جریان نفت خط لوله (Enbridge) از کانادا به آمریکا و کاهش نگرانی از وضعیت بانک‌های اروپایی اشاره نمود. عواملی همچون افزایش ریسک در بازارهای سرمایه، افزایش نرخ بیکاری ایالات متحده آمریکا در ماه ژوئن، افت شاخص اعتماد مصرف‌کنندگان، انتشار آمار کاهش واردات نفت خام چین، انتشار آمار ناامیدکننده اقتصادی ژاپن و آمریکا و کاهش تقاضای جهانی

جدول ۴-۶- متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای (Spot) برخی از انواع نفت خام

(بشکه - دلار)

مشخصات	متوسط سال ۲۰۰۹	سال ۲۰۱۰				سه ماهه اول سال ۲۰۱۱
		سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم	
ایران	۶۰/۷۴	۷۵/۲۳	۷۶/۱۸	۷۳/۸۵	۸۴/۳۹	۱۰۱/۱۴
سبد نفتی اوپک (۱)	۶۰/۸۶	۷۵/۴۰	۷۶/۵۹	۷۳/۷۶	۸۳/۷۵	۱۰۰/۹۹
انگلیس	۶۱/۵۰	۷۶/۲۴	۷۸/۴۰	۷۶/۸۴	۸۶/۵۴	۱۰۴/۹۰
آمریکا	۶۱/۶۶	۷۸/۶۳	۷۷/۷۹	۷۵/۹۶	۸۵/۰۴	۹۳/۹۶

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، مه ۲۰۱۱

۱- تا ۱۵ ژوئن سال ۲۰۰۵، شامل هفت نوع نفت خام به شرح: مخلوط صحاران، میناس، سبک بونی، سبک عربستان، دویی، سبک تاجوانا و ایستوموس (غیر اوپک - مکزیک) و از تاریخ ۱۶ ژوئن ۲۰۰۵، شامل یازده نوع نفت خام به شرح: سبک عربستان، سبک بصره، بی‌سی‌اف ۱۷ و نژونلا، اس‌سیدر لیبی، سنگین ایران، صادراتی کویت، مارین، میناس، موربان، مخلوط صحاران الجزایر و سبک بونی نیچریه می‌باشد. در تاریخ اول ژانویه ۲۰۰۹، میناس اندونزی از سبد نفتی اوپک حذف و اورینت اکوادور و گراسول آنگولا اضافه شد و در نتیجه سبد نفتی اوپک به ۱۲ نوع نفت خام افزایش یافت.

۴-۱-۵- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

همکاری‌های اقتصادی و توسعه اختصاص داشت. در پایان این سال کشورهای عضو اوپک ۹۰/۷ هزار میلیارد متر مکعب (معادل ۴۸/۵ درصد) و ایران ۲۹/۶ هزار میلیارد متر مکعب (۱۵/۸ درصد) از ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان را در اختیار داشتند.

در پایان سال ۲۰۱۰، ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان ۱۸۷/۱ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به پایان سال ۲۰۰۹ حدود ۰/۳ درصد افزایش داشت. ذخایر اثبات شده کشورهای غیر اوپک ۹۶/۴ هزار میلیارد متر مکعب بود که ۱۷/۱ هزار میلیارد متر مکعب آن به کشورهای عضو سازمان

جدول ۴-۷- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

(هزار میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال		
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	۲۰۰۹ ▲	۲۰۱۰
غیر اوپک	۵۱/۶	۵۱/۵	۹۵/۱	۹۶/۳	۹۶/۴
کشورهای عضو OECD	۹/۱	۹/۱	۱۶/۴	۱۷/۰	۱۷/۱
اوپک	۴۸/۴	۴۸/۵	۹۰/۲	۹۰/۳	۹۰/۷
ایران	۱۵/۹	۱۵/۸	۲۹/۶	۲۹/۶	۲۹/۶
جهان	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۸۵/۳	۱۸۶/۶	۱۸۷/۱

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۴-۱-۶- تولید گاز طبیعی^(۱)

اوپک با تولید ۵۶۱/۳ میلیارد متر مکعب بقیه تولید گاز طبیعی جهان را به خود اختصاص دادند. ایران نیز با تولید ۱۳۸/۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی دارای سهمی معادل ۴/۳ درصد بود.

در سال ۲۰۱۰، تولید گاز طبیعی جهان با ۷/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۳۱۹۳/۳ میلیارد متر مکعب رسید. کشورهای غیر اوپک با تولید ۲۶۳۲/۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی، ۸۲/۴ درصد و کشورهای عضو

جدول ۴-۸- تولید گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	۲۰۰۹ ▲	۲۰۱۰
غیر اوپک	۸۲/۹	۸۲/۴	۲۵۵۸/۲	۲۴۶۶/۹	۲۶۳۲/۰
کشورهای عضو OECD	۳۷/۸	۳۶/۳	۱۱۲۵/۵	۱۱۲۶/۳	۱۱۵۹/۸
اوپک	۱۷/۱	۱۷/۶	۵۰۲/۶	۵۰۹/۰	۵۶۱/۳
ایران	۴/۴	۴/۳	۱۱۶/۳	۱۳۱/۲	۱۳۸/۵
جهان	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۰۶۰/۸	۲۹۷۵/۹	۳۱۹۳/۳

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۴-۱-۷- مصرف گاز طبیعی

افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۱۵۴۶/۲ میلیارد متر مکعب رسید که ۴۸/۸ درصد از مصرف جهان را تشکیل می‌دهد. مصرف کشورهای غیر اوپک و کشورهای عضو اوپک به ترتیب به ۲۷۹۲/۸ و ۳۷۶/۲ میلیارد متر مکعب رسید. در این سال مصرف گاز طبیعی ایران ۱۳۶/۹ میلیارد متر مکعب بود.

در سال ۲۰۱۰، مصرف گاز طبیعی در جهان به ۳۱۶۹/۰ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال ۲۰۰۹، ۷/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۶/۴ درصد

۱- تولید مورد اشاره در این بخش، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

جدول ۴-۹- مصرف گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۰۹	۲۰۱۰
غیر اوپک	۲۶۶۲/۲	۲۵۹۱/۰	۲۷۹۲/۸	۲۷۹۲/۸
کشورهای عضو OECD	۱۴۸۸/۱	۱۴۵۳/۰	۱۵۴۶/۲	۱۵۴۶/۲
اوپک	۳۴۸/۶	۳۵۹/۲	۳۷۶/۲	۳۷۶/۲
ایران (۱)	۱۱۹/۳	۱۳۱/۴	۱۳۶/۹	۱۳۶/۹
جهان	۳۰۱۰/۸	۲۹۵۰/۲	۳۱۶۹/۰	۳۱۶۹/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۱- اختلاف بین تولید و مصرف گاز طبیعی عمدتاً مربوط به واردات یا صادرات گاز می‌باشد.

۴-۲- اوپک

۴-۲-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

ونزوئلا و الجزایر قرار می‌گیرند. اعضای خاورمیانه‌ای این سازمان (شامل عربستان سعودی، ایران، کویت، امارات متحده عربی و قطر) با مصرف ۵۵۶/۷ میلیون تن معادل نفت، سهم بیشتری را نسبت به سایر اعضا (ونزوئلا، اکوادور و الجزایر) به خود اختصاص دادند. ایران با ۲۱۲/۵ میلیون تن معادل نفت بیشترین میزان مصرف و عربستان سعودی با ۲۰۱/۰ میلیون تن معادل نفت، دومین رتبه را در بین کشورهای اوپک داشتند.

مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو اوپک از ۶۶۱/۹ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۰۹ به ۶۹۱/۰ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۱۰ رسید. انرژی‌های اولیه مورد مصرف کشورهای عضو اوپک عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی بود. برق‌آبی و زغال‌سنگ به میزان بسیار محدود مورد استفاده ایران،

جدول ۴-۱۰- مصرف انرژی‌های اولیه اوپک در سال ۲۰۱۰ (۱)

(میلیون تن معادل نفت)

جمع کل	انرژی‌های تجدیدپذیر	برق‌آبی	انرژی هسته‌ای	زغال‌سنگ	گاز طبیعی	نفت
۵۵۶/۷	۰/۰۵	۲/۲	۰/۰	۱/۱	۲۸۴/۵	۲۶۸/۹
عربستان سعودی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۷۵/۵	۱۲۵/۵
ایران	۰/۰۵	۲/۲	۰/۰	۱/۱	۱۲۳/۲	۸۶/۰
کویت	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۲/۹	۱۷/۷
امارات متحده عربی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۵۴/۵	۳۲/۳
قطر	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۸/۴	۷/۴
سایر اعضا	۰/۰۵	۱۹/۳	۰/۰	۰/۲	۵۴/۱	۶۰/۶
اوپک	۰/۱	۲۱/۵	۰/۰	۱/۳	۳۳۸/۶	۳۲۹/۵

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۱- عراق، لیبی، نیجریه و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۲- ذخایر نفت خام

سعودی با ۲۶۴/۵ میلیارد بشکه و سپس به ونزوئلا با ۲۱۱/۲ میلیارد بشکه تعلق داشت. ایران از لحاظ ذخایر نفتی با ۱۳۷/۰ میلیارد بشکه، رتبه سوم را در بین کشورهای عضو اوپک داشت.

در پایان سال ۲۰۱۰، ذخایر نفت خام اوپک به ۱۰۶۸/۴ میلیارد بشکه رسید که نسبت به پایان سال ۲۰۰۹ تغییر محسوسی نداشت. در بین اعضای اوپک، بیشترین ذخایر به عربستان

جدول ۴-۱۱- ذخایر اثبات شده نفت خام اوپک

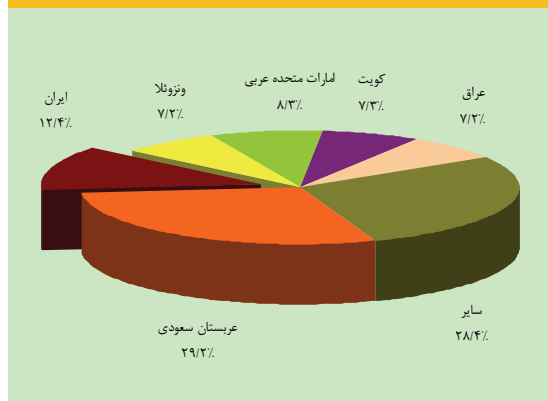
(میلیارد بشکه)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال			
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	▲۲۰۰۹	۲۰۱۰	
۶۹/۴	۶۹/۴	*	۷۴۱/۸	۷۴۱/۸	۷۴۲/۸	اعضای خاورمیانه
۲۴/۸	۲۴/۸	*	۲۶۴/۵	۲۶۴/۶	۲۶۴/۱	عربستان سعودی
۱۲/۸	۱۲/۸	۰/۰	۱۳۷/۰	۱۳۷/۰	۱۳۷/۶	ایران
۱۰/۸	۱۰/۸	۰/۰	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰	عراق
۹/۵	۹/۵	۰/۰	۱۰۱/۵	۱۰۱/۵	۱۰۱/۵	کویت
۹/۲	۹/۲	۰/۰	۹۷/۸	۹۷/۸	۹۷/۸	امارات متحده عربی
۲/۴	۲/۴	۰/۰	۲۵/۹	۲۵/۹	۲۶/۸	قطر
۳۰/۶	۳۰/۶	*	۳۲۶/۷	۳۲۶/۸	۲۸۶/۰	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	*	۱۰۶۸/۴	۱۰۶۸/۶	۱۰۲۸/۸	اوپک

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۴-۲-۳- تولید نفت خام

نمودار ۴-۳- سهم تولیدکنندگان نفت خام اوپک در سال ۲۰۱۰

در سال ۲۰۱۰، میانگین تولید نفت خام اوپک با ۲/۹ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۳۴/۳ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال تولید اعضای خاورمیانه‌ای اوپک با ۲/۲ درصد افزایش به ۲۳/۶ میلیون بشکه در روز و تولید سایر اعضا با ۴/۳ درصد افزایش به ۱۰/۷ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین میزان تولید اوپک توسط عربستان سعودی با ۱۰/۰ میلیون بشکه در روز و سهمی معادل ۲۹/۲ درصد صورت گرفت.

جدول ۴-۱۲- تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	▲۲۰۰۹	۲۰۱۰	
۶۸/۹	۶۹/۳	۲/۲	۲۳۶۳۷/۰	۲۳۱۱۷/۵	۲۴۶۹۲/۳	اعضای خاورمیانه
۲۹/۲	۲۹/۷	۱/۲	۱۰۰۰۶/۹	۹۸۹۳/۱	۱۰۸۴۶/۱	عربستان سعودی
۱۲/۴	۱۲/۶	۱/۱	۴۲۴۵/۰	۴۱۹۸/۶	۴۳۲۶/۶	ایران
۷/۲	۷/۳	۰/۷	۲۴۵۹/۷	۲۴۴۲/۵	۲۴۲۳/۰	عراق
۷/۳	۷/۵	۰/۸	۲۵۰۸/۲	۲۴۸۸/۶	۲۷۸۲/۰	کویت
۸/۳	۸/۲	۳/۶	۲۸۴۸/۵	۲۷۴۹/۹	۲۹۳۶/۳	امارات متحده عربی
۴/۶	۴/۰	۱۶/۶	۱۵۶۸/۷	۱۳۴۴/۹	۱۳۷۸/۳	قطر
۳۱/۱	۳۰/۷	۴/۳	۱۰۶۸۷/۲	۱۰۲۴۷/۰	۱۰۸۷۵/۴	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۹	۳۴۳۲۴/۲	۳۳۳۶۴/۶	۳۵۵۶۷/۷	اوپک

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

۴-۲-۴- سقف تولید

۲۰۱۱ بر عهده ایران گذاشته شد. در اجلاس یکصد و پنجاه و هشتم که در تاریخ ۱۱ دسامبر ۲۰۱۰ در کیتو پایتخت اکوادور تشکیل شد سقف تولید سازمان و سهمیه تولید اعضا بدون تغییر باقی ماند.

در اجلاس یکصد و پنجاه و پنجم اوپک که در تاریخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۹ در لواندا پایتخت آنگولا برگزار شد، سقف تولید این سازمان بدون تغییر و در سطح ۲۴/۸ میلیون بشکه در روز باقی ماند. در اجلاس یکصد و پنجاه و ششم که در تاریخ ۱۷ مارس ۲۰۱۰ در وین برگزار شد، سقف تولید نفت خام اوپک مجدداً در سطح ۲۴/۸ میلیون بشکه در روز تصویب شد و به این ترتیب سهمیه تولید نفت خام اعضای اوپک بدون تغییر باقی ماند.

۴-۲-۵- مصرف نفت

در سال ۲۰۱۰، میانگین مصرف نفت در کشورهای عضو اوپک^(۱) با ۵/۴ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۷/۲ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین و کمترین میزان مصرف نفت اوپک به ترتیب مربوط به عربستان سعودی با ۲/۸ میلیون بشکه در روز و قطر با ۰/۲ میلیون بشکه در روز بود. مصرف نفت در ایران در سال ۲۰۱۰ حدود ۱/۸ میلیون بشکه در روز گزارش شد که ۲۴/۸ درصد از کل مصرف اوپک را تشکیل می‌دهد^(۳).

براساس مصوبات اجلاس یکصد و پنجاه و هفتم که در تاریخ ۱۴ اکتبر ۲۰۱۰ در وین برگزار شد، سقف تولید نفت خام اوپک همچنان بدون تغییر و در سطح ۲۴/۸ میلیون بشکه در روز تعیین شد و ریاست نشست‌های این سازمان در سال

جدول ۴-۱۳- مصرف نفت کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			اعضای خاورمیانه
	۲۰۱۰	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۹ ▲	۲۰۰۸	
۸۱/۸	۸۱/۵	۵/۸	۷/۹	۵۹۲۶/۴	۵۶۰۲/۲	۵۱۹۳/۰
۳۸/۸	۳۸/۲	۷/۲	۹/۸	۲۸۱۲/۳	۲۶۲۳/۹	۲۳۸۹/۵
۲۴/۸	۲۶/۰	۰/۷	۱/۵	۱۷۹۹/۲	۱۷۸۷/۰	۱۷۶۱/۳
۵/۷	۵/۸	۳/۶	۷/۸	۴۱۳/۱	۳۹۸/۷	۳۶۹/۹
۹/۴	۹/۰	۱۰/۶	۲۹/۸	۶۸۱/۶	۶۱۶/۱	۴۷۴/۶
۳/۰	۲/۶	۲۴/۷	-۱۰/۷	۲۲۰/۱	۱۷۶/۴	۱۹۷/۶
۱۸/۲	۱۸/۵	۳/۷	۱۳/۰	۱۳۱۸/۰	۱۲۷۱/۳	۱۱۲۵/۰
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۵/۴	۸/۸	۷۲۴۴/۴	۶۸۷۳/۵	۶۳۱۸/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱

۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد.

۲- آمار مربوط به ایران بیش از واقع برآورد شده است.

۳- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۶- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

بیشترین ذخایر اثبات شده گاز طبیعی در بین کشورهای عضو اوپک می‌باشند.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی اوپک در پایان سال ۲۰۱۰ معادل ۹۰/۷ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به پایان سال ۲۰۰۹، ۰/۵ درصد افزایش داشت. ایران و قطر به ترتیب با ۲۹/۶ و ۲۵/۳ هزار میلیارد متر مکعب، دارای

۱- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۲- براساس آمار دریافتی از وزارت نفت، مصرف نفت در ایران کمتر از ارقام گزارش شده در نشریه آماری BP می‌باشد.

جدول ۴-۱۴- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(هزار میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال			
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	۲۰۰۹ ▲	۲۰۱۰	
۸۱/۵	۸۱/۸	۰/۰	۷۳/۹	۷۳/۹	۷۳/۹	اعضای خاورمیانه
۸/۸	۸/۸	۱/۲	۸/۰	۷/۹	۷/۶	عربستان سعودی
۳۲/۶	۳۲/۸	۰/۰	۲۹/۶	۲۹/۶	۲۹/۶	ایران
۳/۵	۳/۵	-۰/۱	۳/۲	۳/۲	۳/۲	عراق
۲/۰	۲/۰	۰/۰	۱/۸	۱/۸	۱/۸	کویت
۶/۶	۶/۷	-۱/۰	۶/۰	۶/۱	۶/۴	امارات متحده عربی
۲۷/۹	۲۸/۰	۰/۰	۲۵/۳	۲۵/۳	۲۵/۴	قطر
۱۸/۵	۱۸/۲	۲/۳	۱۶/۸	۱۶/۴	۱۶/۳	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۵	۹۰/۷	۹۰/۳	۹۰/۲	اوپک (۱)

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱
 ۱- آنگولا و اکوادور را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۷- تولید گاز طبیعی^(۱)

۱۳۸/۵ میلیارد متر مکعب بود که ۲۴/۷ درصد از کل تولید اوپک را شامل می‌شد. قطر نیز با تولید ۱۱۶/۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی و اختصاص ۲۰/۸ درصد از کل تولید اوپک، در مقام دوم قرار داشت.

در سال ۲۰۱۰، تولید گاز طبیعی اوپک با رشدی معادل ۱۰/۳ درصد نسبت به سال ۲۰۰۹ به ۵۶۱/۳ میلیارد متر مکعب رسید. بیشترین تولید گاز طبیعی اوپک مربوط به ایران با

جدول ۴-۱۵- تولید گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۰۸	۲۰۰۹ ▲	۲۰۱۰	
۷۱/۸	۷۰/۷	۱۱/۹	۴۰۳/۰	۳۶۰/۲	۳۳۸/۶	اعضای خاورمیانه
۱۵/۰	۱۵/۴	۷/۰	۸۳/۹	۷۸/۵	۸۰/۴	عربستان سعودی
۲۴/۷	۲۵/۸	۵/۶	۱۳۸/۵	۱۳۱/۲	۱۱۶/۳	ایران
-۰/۲	۰/۲	۸/۷	۱/۳	۱/۲	۱/۹	عراق
۲/۱	۲/۲	۳/۵	۱۱/۶	۱۱/۲	۱۲/۸	کویت
۹/۰	۹/۶	۴/۵	۵۱/۰	۴۸/۸	۵۰/۲	امارات متحده عربی
۲۰/۸	۱۷/۵	۳۰/۷	۱۱۶/۷	۸۹/۳	۷۷/۰	قطر
۲۸/۲	۲۹/۳	۶/۳	۱۵۸/۳	۱۴۸/۸	۱۶۶/۷	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰/۳	۵۶۱/۳	۵۰۹/۰	۵۰۵/۳	اوپک (۱)

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱
 ۱- آنگولا و اکوادور را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۸- مصرف گاز طبیعی

گرددید. مصرف گاز طبیعی اعضای خاورمیانه‌ای اوپک در این سال حدود ۳۱۶/۲ میلیارد متر مکعب (معادل ۸۴/۰ درصد از مصرف کل اعضا) بود که نسبت به سال ۲۰۰۹ به میزان ۵/۱ درصد افزایش داشت.

در سال ۲۰۱۰، مصرف گاز طبیعی اوپک با ۴/۷ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۹، به ۳۷۶/۲ میلیارد متر مکعب بالغ

۱- تولید مورد اشاره در این بخش، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

جدول ۴-۱۶- مصرف گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک (۱)

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۰۸	۲۰۰۹ ▲	۲۰۰۹	۲۰۱۰
اعضای خاورمیانه	۲۹۲/۱	۳۰۱/۰	۵/۱	۸۴/۰
عربستان سعودی	۸۰/۴	۷۸/۵	-۲/۵	۲۲/۳
ایران	۱۱۹/۳	۱۳۱/۴	۱۰/۱	۳۶/۴
کویت	۱۲/۸	۱۲/۱	-۵/۲	۳/۸
امارات متحده عربی	۵۹/۵	۵۹/۱	-۰/۷	۱۶/۱
قطر	۲۰/۲	۲۰/۰	-۰/۹	۵/۴
سایر اعضا	۵۶/۵	۵۸/۲	۳/۱	۱۶/۰
اوپک	۳۴۸/۶	۳۵۹/۲	۳/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۱
۱- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۳-۴- ایران

۱-۳-۴- نفت

جدول ۴-۱۷- بهای فرآورده‌های عمده نفتی قبل و بعد از اجرای

قانون هدفمندسازی یارانه‌ها (لیتر- ریال)

قبل از	بعد از
۱۳۸۹/۹/۲۸	۱۳۸۹/۹/۲۸
بنزین معمولی	
۱۰۰۰	۴۰۰۰
۴۰۰۰	۷۰۰۰
بنزین سوپر	
۱۵۰۰	۵۰۰۰
۵۰۰۰	۸۰۰۰
نفت گاز	
۱۶۵	۱۵۰۰
۳۵۰۰	
نفت کوره	
۹۵	۲۰۰۰
نفت سفید	
۱۶۵	۱۰۰۰

ماخذ: شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران

در سال ۱۳۸۹، مصرف داخلی فرآورده‌های نفتی با ۲/۸ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۸۸ به ۱۴۶۸ هزار بشکه در روز رسید. در سال مورد بررسی، مصرف نفت گاز و نفت کوره به ترتیب ۴۹۷ و ۳۵۷ هزار بشکه در روز بود که سهمی معادل ۳۳/۸ و ۲۴/۳ درصد از کل مصرف فرآورده‌های نفتی را تشکیل می‌داد. میزان مصرف بنزین موتور از ۴۰۲ هزار بشکه در روز در سال ۱۳۸۸ به ۳۳۱ هزار بشکه در روز در سال ۱۳۸۹ کاهش یافت.

در سال ۱۳۸۹، میانگین تولید نفت خام کشور در چارچوب رعایت سهمیه تولید تعیین شده از سوی اوپک به حدود ۳/۵ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال متوسط صادرات نفت خام ایران با ۱/۷ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۲/۰ میلیون بشکه در روز رسید. صادرات فرآورده‌های نفتی با ۲۶/۰ درصد کاهش به ۸۱ هزار بشکه در روز محدود شد. کل صادرات نفت ایران (شامل نفت خام و فرآورده‌های نفتی) در سال ۱۳۸۹ حدود ۲/۱ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به سال ۱۳۸۸، ۲/۹ درصد کاهش داشت. در سال مورد بررسی، سهم صادرات نفت خام از کل صادرات نفتی کشور حدود ۹۶/۱ درصد بود. در این سال میانگین تقریبی بهای تک‌محموله‌ای هر بشکه از نفت خام صادراتی کشور با ۲۱/۷ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۸۷ به ۸۳/۸۹ دلار رسید.

در سال ۱۳۸۹، قیمت فرآورده‌های عمده نفتی با اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها افزایش یافت. به این ترتیب، از تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۸، بهای هر لیتر بنزین معمولی سهمیه‌ای ۴۰۰۰، نفت گاز سهمیه‌ای ۱۵۰۰، نفت سفید ۱۰۰۰ و نفت کوره ۲۰۰۰ ریال شد.

۴-۳-۲- گاز طبیعی

دیزلی و بادی (۹/۹ میلیارد کیلو وات ساعت) صورت گرفت. در این سال بیشترین نرخ رشد تولید برق به نیروگاه‌های برق‌آبی، دیزلی و بادی با ۳۰/۵ درصد اختصاص داشت و تولید برق توسط نیروگاه‌های بخاری ۲/۱ درصد کاهش یافت.

در سال ۱۳۸۹، مصرف برق با ۹/۳ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۸ به ۱۸۴/۲ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. در این سال بیشترین نرخ رشد مصرف برق به بخش تجاری با ۱۵/۵ درصد اختصاص داشت. رشد مصرف برق در بخش‌های کشاورزی، صنعتی و خانگی به ترتیب ۱۳/۰، ۱۲/۰ و ۹/۵ درصد بود. در این سال مصرف برق برای روشنایی معابر و بخش عمومی به ترتیب ۳ و ۲/۴ درصد کاهش داشت. بیشترین سهم مصرف برق مربوط به بخش صنعتی با ۳۳/۴ درصد و سپس بخش خانگی با ۳۳/۱ درصد بود.

در سال ۱۳۸۹، صادرات برق کشور به ۶/۷ میلیارد کیلو وات ساعت افزایش یافت که نسبت به سال ۱۳۸۸، ۹ درصد رشد داشت. واردات برق نیز با ۴۵/۸ درصد رشد به ۳/۰ میلیارد کیلو وات ساعت رسید و به این ترتیب، در این سال خالص صادرات برق کشور با ۹/۶ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۸۸ به ۳/۷ میلیارد کیلو وات ساعت تنزل یافت. در سال مورد بررسی، بیش از ۹۷ درصد از برق وارداتی از کشورهای ترکمنستان و ارمنستان تامین شد و بیش از ۷۴ درصد از صادرات برق به عراق اختصاص داشت.

در سال ۱۳۸۹، با توسعه گازرسانی به مناطق شهری و روستایی کشور، مصرف داخلی گاز طبیعی به ۱۵۰/۸ میلیارد متر مکعب افزایش یافت که نسبت به سال گذشته ۴/۳ درصد رشد نشان می‌دهد. در سال مورد بررسی، سهم مصرف بخش خانگی، تجاری و صنعتی ۵۲/۷ درصد، نیروگاه‌ها ۲۹/۵ درصد و صنایع عمده ۱۷/۸ درصد بود. با اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها آهنگ رشد مصرف گاز طبیعی در کشور در مقایسه با سال قبل (۸/۹ درصد) کاهش یافت و به ۴/۳ درصد رسید.

۴-۳-۳- برق

در سال ۱۳۸۹، تولید برق کشور با ۵/۳ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۸ به ۲۳۳/۰ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. از کل برق تولید شده در کشور، معادل ۲۰۴/۵ میلیارد کیلو وات ساعت (۸۷/۸ درصد) به نیروگاه‌های تحت مدیریت وزارت نیرو و ۲۸/۵ میلیارد کیلو وات ساعت (۱۲/۲ درصد) به سایر موسسات (شامل بخش خصوصی و صنایع بزرگ) اختصاص داشت.

در سال مورد بررسی، بیشترین میزان تولید برق توسط نیروگاه‌های گازی و چرخه ترکیبی (۱۰/۴ میلیارد کیلو وات ساعت) و کمترین میزان تولید توسط نیروگاه‌های برق‌آبی،